

Waldorf aan de Werf

Intercultureel onderwijs

Sociaal veiligheidsplan

Waldorf aan de Werf

2020/2021

Inhoudsopgave

1. Waarom een sociaal veiligheidsplan?	p.2
2. Pesten	p.2
2.1 Wat is pesten?	
2.2 Hoe wordt er gepest?	
2.3 De gepeste leerling	
2.4 De pester	
2.5 De meelopers en de andere leerlingen	
3. Het sociaal veiligheidsplan	p.4
3.1 Het aanpakken van pesten	
3.2 Preventieve maatregelen	
3.3 Notities over pestgedrag in Parnassys en het kindplan	
3.4 De vijfsporenaanpak	
3.5 Het stappenplan na een melding van pesten voor de kleuterklassen	
3.6 Het stappenplan na een melding van pesten voor klas 1 t/m 6	
Bijlagen	p.11
I De vijf regenboog - regels voor ons allemaal en voorbeeld van vijf en tien aanvullende regels voor in de klas	
II Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	
III Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	
IV Leidraad voor gesprekken met ouders	
V Formulier gedragsincident	
VI Formulier gedragsincident uitgebreid	

1. Waarom een sociaal veiligheidsplan?

Waldorf aan de Werf wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Een sociaal veiligheidsplan is nodig, omdat pesten helaas overal gebeurt. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen en op kunnen worden aangesproken.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat. Daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten proberen een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein te scheppen. Zij bieden ongeschreven regels aan en onderhouden die. Daarnaast is het belangrijk om duidelijke afspraken met de kinderen te maken, die schriftelijk zijn vastgelegd, zodat iedereen eraan kan refereren.

In dit sociaal veiligheidsplan is de wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen, vastgelegd. Het biedt aan alle betrokkenen een concrete aanpak van dit ongewenste gedrag.

2. Pesten

2.1 Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van (verbaal) geweld en daarmee grensoverschrijdend en (zeer) bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden.

Wij nemen pestgedrag op onze school heel serieus, want wij willen een veilige school voor iedereen.

Alle betrokkenen, te weten leerkrachten, ouders en leerlingen, hebben samen de taak het pesten tegen te gaan.

De leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van leerkrachten.

2.2 Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, mailtjes, sms'jes schrijven
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken opzettelijk ruw doen bij de gymles
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten opwachten na schooltijd
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes buitensluiten bij groepsopdrachten buitensluiten bij gym
Afpakken en vernielen:	afpakken van bijv. kledingstukken, tas of schoolspullen kliederen op andermans spullen banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

2.3 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Kinderen worden pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te maken, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn: schaamte, angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt, het probleem lijkt onoplosbaar, het idee dat het niet mag klikken.

2.4 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben. Wij noemen een paar veel voorkomende: een problematische thuissituatie; een strijd om de macht in de klas; sfeer binnen de klas; jaloezie; in een goed blaadje willen komen bij de leerkracht; bij een bepaalde groep willen horen; een gevoel van incompetentie (slechte cijfers of een laag niveau).

2.5 De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vriendjes of vriendinnetjes te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

3. Het sociaal veiligheidsplan

3.1 Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Daarom hebben wij een sociaal veiligheidsplan opgesteld.

3.2 Preventieve maatregelen

Het Vrijeschoolonderwijs biedt vele manieren om aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te werken. We kennen de ontwikkelingsstof, de vertelstof, spiegelverhalen en biografische anekdotes. Ook bij de kunstzinnige vakken en tijdens spel en beweging wordt er gewerkt aan de sociaal- emotionele ontwikkeling. Bovendien biedt het gezamenlijk vieren van de jaarfeesten ook een mooie gelegenheid om elkaar school breed te ontmoeten en om een gevoel van verbondenheid te scheppen.

Daarnaast zetten de leerkrachten op de Waldorf aan de Werf allen preventief de Regenboogspelen in. In het Regenboogspel komen vooral spel, beweging en kunstzinnige vakken aan de orde, om het sociaal-emotionele gebied te ontwikkelen.

Alle leerkrachten op de Waldorf aan de Werf zijn geschoolde Regenboogtrainers. Nieuwe leerkrachten krijgen de training gedurende drie studiedagen aangeboden.

De coördinator voor de sociaal- emotionele ontwikkeling is Noor Zomerman, Eva Kaptein is de pestcoördinator.

Werkwijze

- Omdat de school net is gestart en de leerkrachten nog worden geschoold in de Regenboogmethode werken we in kleine stappen aan het eigen maken van de regenboogmethode.
- De school is in het bezit van een recent plan voor sociaal-emotionele ontwikkeling en van de Regenboogmap.
- De komende jaren zal voor elke klas een map worden aangeschaft.
- Met elkaar worden de stappen besproken die te nemen zijn bij incidenten:
- Als kinderen vaker bij incidenten betrokken zijn, zet de leerkracht daarover een notitie in Parnassys en laat dit aan de pestcoördinator weten.
  - De coördinator houdt collega's en ouders op de hoogte van zaken, die de sociaal- emotionele ontwikkeling aangaan, en betrekken hen waar mogelijk bij de ontwikkelingen binnen en buiten de school op dit gebied. De coördinator is verantwoordelijk voor het vernieuwen/uitbreiden van het sociaal veiligheidsplan.
  - De pestcoördinator kan geraadpleegd worden bij 'pesten'. Zij kan bemiddelend optreden en helpen.
- Het streven is dat er in iedere klas regelmatig Regenboog oefeningen worden gedaan. In de kleuterklassen en de laagste klassen zal een lesuur, helemaal aaneengesloten, te lang zijn. Daarom vinden oefeningen over meer dagen verspreid plaats.
- De oefeningen zijn te vinden in het Regenboogspel-doesje dat vanaf klas 1. De oefeningen dienen als inspiratiebron. Komend jaar wordt dit ook voor de kleuters aangeschaft.
- We streven ernaar dat vanaf klas 1 klas de vijf Regenboogafspraken hangen om 'de goede sfeer' te waarborgen (zie bijlage I).

- Alle kinderen weten wat deze regels inhouden en kunnen ze gebruiken. Leraren zorgen dat nieuwkomers op de hoogte worden gebracht van deze afspraken.

Met het team wordt besproken hoe de “week tegen pesten” vorm kan krijgen binnen onze school.

Cyberpesten

Gezien de jonge leeftijd van onze leerlingen zal dit niet direct aan de orde zijn. Dit onderwerp zal besproken moeten worden met team en ouders en de ICT/mediawijsheid leerlijn zal hier deels in kunnen voorzien. Vanaf schooljaar 23/24 willen we dit opnemen in dit deel van het veiligheidsplan.

Volglijst sociaal emotioneel functioneren

Twee keer per jaar vullen de leerkrachten vanaf klas 1 de volglijst sociaal emotioneel functioneren in. In september gebeurt dit voor alle leerlingen, in februari alleen voor individuele leerlingen die extra aandacht behoeven.

De antwoorden op de 28 vragen worden besproken met de IB tijdens de groepsbespreking en met de ouders in de tien minuten gesprekken.

De kleuterleerkrachten vullen voor kleuters de Spelkijkwijzer in in Volglijn (deze wordt dit schooljaar geïmplementeerd); deze geeft eveneens zicht op de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Het initiëren van het invullen van de volglijst sociaal emotioneel functioneren door de klassenleerkrachten ligt in handen van de interne begeleiders, net als ook het invullen van de Spelkijkwijzer.

Veiligheidsthermometer, de WMK – PO vragenlijst

In klas 4 , 5 en 6 wordt door de leerlingen jaarlijks digitaal de veiligheidsthermometer van de Regenboogmethode ingevuld. Joly Janssen gaat bij alle klassen van tevoren langs en licht de vragen toe.

De veiligheidsthermometer wordt bekeken en met de klassenleraren besproken door ‘de bewakers van de goede sfeer’.

Dit is voor WadW nog niet van toepassing.

Vervolgstappen n.a.v. Pestgedrag, Volglijst sociaal-emotionele ontwikkeling en Veiligheidsthermometer

De uitslag van de veiligheidsthermometer en de eigen analyse van de volglijsten sociaal emotionele ontwikkeling voegen de klassenleerkrachten samen. Hieruit worden conclusies getrokken. Waar moet aan gewerkt worden, welke kinderen hebben extra zorg nodig? Tevens worden de oefeningen in het Regenbooguur aangepast.

Indien noodzakelijk wordt er in samenspraak actie ondernomen, zoals een bespreking in het zorgteam, in het Ondersteuningsteam van de school, in de pedagogische vergadering of met ouders en kind.

3.3 Notities over pestgedrag in Parnassys en het kindplan

Elke leraar maakt bij grensoverschrijdend gedrag van een leerling een notitie daarover in Parnassys en meldt dit bij ‘de bewakers van de goede sfeer’. De bewakers van de goede sfeer houden contact met de leerkracht en evalueren het verloop.

- Van een pestincident maken de leerkrachten een notitie in Parnassys als volgt:
  - ga naar leerling,
  - nieuwe notitie maken,

- kies categorie: pestincident (helemaal onderaan).

Gezien de jonge leeftijd van onze leerlingen wordt nog geen kindplan gemaakt, in de toekomst zou dit een manier van werken kunnen worden,

3.4 De vijfsporenaanpak

De vijfsporenaanpak (van Bob van der Meer) is een werkwijze waarop met pesten kan worden omgegaan. Met het team en ouders zal besproken worden of dit in de toekomst ook de manier zal zijn waarop WadW hiermee omgaat. De vijfsporen aanpak ziet er als volgt uit:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de directie en de teamleden voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en de aanpak van pesten in het bijzonder.

De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Leerkrachten geven het goede voorbeeld.

2. Het bieden van steun aan de leerling die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt.

Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.

3. Het bieden van steun aan de pester

Het confronteren van de leerling met zijn/ haar gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.

De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.

Hulp bij verandering van gedrag.

4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De leerkracht bespreekt met de klas het pesten en benoemt indien nodig de rol van alle leerlingen hierin.

Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en over hoe de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

De leerkracht komt hier in de weken erna -zo nodig regelmatig- op terug.

5. Het bieden van steun aan de ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.

De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.

De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners, zoals bijvoorbeeld naar de ouder-kind adviseur.

3.5 Het stappenplan na een melding van pesten voor de kleuterklassen

Een belangrijk verschil met de oudere kinderen is, dat kleuters nog tamelijk aan het begin staan met het verwerven van hun sociale vaardigheden.

Zij moeten leren wat hen blij of verdrietig maakt, wat zij kunnen doen als zij geplaagd worden, hoe zij ruzies kunnen bijleggen, hoe zij vriend(innet)jes kunnen maken, welke regels er gelden, hoe zij kunnen samenwerken, enz. De kleuterjuf begeleidt de kinderen gedurende de dag intensief in dit ontwikkelingsproces. Zij zal snel zelf signaleren, als plagerijtjes dreigen te ontaarden in pesten. In dat geval of als zij van ouders hoort dat er gepest wordt, wordt er gehandeld volgens onderstaand stappenplan.

Stap 1 (week 1):

Als er sprake is van pesten, voert de kleuterjuf een gesprek met de ouders van het gepeste kind. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. De juf stelt de intern begeleider op de hoogte. In de klas worden de volgende zaken ingezet: spiegelverhaal/pedagogisch verhaal ev. via de klassenkabouter; 'plenaire' opmerkingen als 'wij zijn allemaal vriendjes', 'samen spelen, samen delen'. Juf is alert op situaties rond de betreffende kinderen.

Juf brengt ook de ouders van de kinderen die pesten op de hoogte, evenals (indien van toepassing) de naschoolse opvang (met het verzoek extra op de kinderen te letten) en het team. Er wordt een registratieformulier ingevuld.

Stap 2 (week 2):

Als de in stap 1 ingezette maatregelen niet voldoende werken, worden na een spiegelverhaal zaken meer expliciet benoemd: 'Het is niet fijn, dat....'. Als het nodig is, vindt met de betreffende kinderen persoonlijk een concreet gesprekje plaats: 'Kijkt hij blij?' Opnieuw wordt de nadruk gelegd op het feit dat wij allemaal vrienden zijn van elkaar en dat wij alles samen doen.

Ouders en evt. andere betrokkenen worden hierover geïnformeerd. Er wordt een afspraak gemaakt voor over een week om het proces te evalueren en eventueel voort te zetten. Ook dit wordt geregistreerd op het formulier gedragsincident of op het uitgebreide registratieformulier.

Stap 3 (week 3):

De kleuterjuf kijkt na week 2 nauwkeurig of er iets is veranderd. Via een spiegelverhaal blikt zij ook met de kinderen terug. Ouders horen wat er is ondernomen en hoe het gewerkt heeft. Als er geen verbetering is, wordt overgegaan naar stap 4. Er wordt een uitgebreid registratieformulier ingevuld. In de tussentijd blijft de juf voortdurend herhalen hoe het moet, dit om de verkeerde gewoontes te doorbreken.

Stap 4 (week 3):

Het gepeste kind krijgt helpers. De betrokken ouders worden geïnformeerd. Samen met de intern begeleider of één van de coördinatoren sociale veiligheid wordt een groepsplan gemaakt en afspraken worden vastgelegd. Er wordt een afspraak gemaakt voor over een week om het proces te evalueren en eventueel voort te zetten.

Stap 5 (week 3 en 4)

Het groepsplan wordt uitgevoerd in de klas. Leerkracht en helpers (kinderen die om het gepeste kind heen staan) evalueren aan het eind van week 4 opnieuw via het verhaal/klassenkabouter hoe het gaat. Er vindt een gesprek met de betrokken ouders plaats. Is er sprake van verbetering en zijn na 2 weken de doelen van het groepsplan behaald, dan wordt het plan afgesloten. Indien e.e.a. niet is verbeterd of juist verslechterd, volgt stap 6.

Stap 6 (week 5):

Er vindt een groot overleg plaats, waarbij de kleuterjuf, één van de coördinatoren sociaal - emotionele veiligheid en de directeur en betrokken ouders aanwezig zijn. Evt. wordt ook het Ondersteuningsteam hierbij uitgenodigd. (Het Ondersteuningsteam bestaat uit: de directeur, de twee interne begeleiders, de ouder-kind-adviseur, de schoolverpleegkundige en de adviseur passend onderwijs.) Er worden afspraken gemaakt voor een individueel traject binnen school of er wordt externe hulp ingeschakeld. Er wordt een evaluatiedatum afgesproken. Alle afspraken worden geregistreerd op het uitgebreide registratieformulier.

Stap 7:

Als al het bovenstaande niet het gewenste effect heeft, wordt het protocol 'grensoverschrijdend gedrag' ingezet. Betrokken ouders worden geïnformeerd. Ook nu weer wordt e.e.a. geregistreerd op het uitgebreide registratieformulier

3.6 Het stappenplan na een melding van pesten vanaf klas 1

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus te worden genomen. Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of pesten, proberen zij er eerst zelf uit te komen. Als een leerling ervaart dat er hulp nodig is van een volwassene voor het oplossen van een incident, legt hij/zij dit voor aan de leerkracht.

Op het moment dat een leerkracht ziet dat er gepest wordt of een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1:

De leerkracht heeft een gesprek met de leerling (kan ook meervoud zijn) die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (gepeste) afzonderlijk. A.d.h.v. zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Evt. kan de leerkracht één van de coördinatoren sociaal -emotionele veiligheid op de hoogte stellen. Daarna worden eerst de ouders op de hoogte gesteld en vervolgens eventuele betrokken partijen, zoals het Kleine Huis, het Groote Huis en het team. De leerkracht registreert e.e.a. op het formulier gedragsincident of op het uitgebreide registratieformulier.

Stap 2:

De leerkracht heeft een gesprek met pester en gepeste samen. Het probleem wordt helder en duidelijk geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken voor de komende week gemaakt om het pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als er meer kinderen uit de klas betrokken zijn bij het pestgedrag, zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem en daarnaast de middengroep erbij betrekken. Ouders en evt. andere betrokkenen worden hierover geïnformeerd. Er wordt een afspraak gemaakt voor over een week om het proces te evalueren en eventueel voort te zetten.

Ook dit wordt geregistreerd op het formulier gedragsincident of op het uitgebreide registratieformulier.

Stap 3 (week 1):

De leerkracht observeert in de week, die daarop volgt, nauwkeurig of afspraken worden nageleefd. Na één week vindt een eerste evaluatie plaats met de kinderen. Is het pestgedrag gestopt, dan stopt het stappenplan. Er wordt teruggekoppeld naar de ouders en evt. andere partijen. Indien er geen of onvoldoende verbetering is, wordt overgegaan naar stap 4. Ook dat wordt teruggekoppeld aan ouders. Opnieuw registratie op het formulier gedragsincident of op het uitgebreide registratieformulier.

Stap 4 :

Als de situatie in de eerste week niet verbeterd is, wordt er in samenspraak met één van de coördinatoren sociaal -emotionele veiligheid een groepsplan gemaakt. Ook wordt er een zogenaamde steungroep gevormd: een groep van ca. 5 leerlingen (gekozen door de gepeste leerling), die uitgenodigd wordt om verantwoordelijkheid te nemen voor het groepsklimaat. Samen bedenken de kinderen acties om het gepeste kind te steunen. Betrokken ouders worden geïnformeerd en groepsplan en afspraken worden vastgelegd in het formulier gedragsincident of in het uitgebreide registratieformulier. Er wordt een afspraak gemaakt voor over een week om het proces te evalueren en eventueel voort te zetten.

Stap 5 (week 2 en 3):

Leerkracht en steungroep zien erop toe dat eerder gemaakte afspraken worden nagekomen. Na één week en na twee weken wordt opnieuw geëvalueerd met leerkracht, één van de coördinatoren sociaal -emotionele veiligheid, pester, gepeste en steungroep. Is er sprake van verbetering en zijn na 2 weken de doelen van het groepsplan behaald, dan wordt het plan afgesloten. Indien niet verbeterd, of juist verslechterd: stap 6.

Stap 6 (week 4):

Er vindt een groot overleg plaats zonder de betrokken leerlingen, waarbij de leerkracht, één van de coördinatoren sociaal -emotionele veiligheid en de directeur en betrokken ouders aanwezig zijn. Evt. wordt ook het Ondersteuningsteam hierbij uitgenodigd. (Het Ondersteuningsteam bestaat uit: de directeur, de twee interne begeleiders, de ouder-kind-adviseur, de schoolverpleegkundige en de adviseur passend onderwijs.) Er worden afspraken gemaakt voor een individueel traject binnen school of er wordt externe hulp ingeschakeld. Er wordt een evaluatiedatum afgesproken. Alle afspraken worden geregistreerd op het uitgebreide registratieformulier.

Stap 7:

Als al het bovenstaande niet het gewenste effect heeft, wordt het protocol 'grensoverschrijdend gedrag' ingezet. Betrokken ouders worden geïnformeerd. Ook nu weer wordt e.e.a. geregistreerd op het uitgebreide registratieformulier.

Bijlagen:

- I Vijf en tien gouden regels*
- II Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling*
- III Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest*
- IV Leidraad voor gesprekken met ouders*
- V Formulier gedragsincident*
- VI Formulier gedragsincident uitgebreid*

Bijlage I

De regels bij de regenboogtraining zijn:

1. Wij helpen elkaar.
2. Wij zijn te vertrouwen.
3. Niemand doet zielig.
4. Niemand speelt de baas.
5. Niemand lacht uit.

Bevestiging

Jij mag zijn zoals je bent.
Om te worden die je bent.
Maar nog niet kunt zijn.
En je mag het worden
Op jouw wijze en op jouw tijd.

Voorbeeld voor vijf aanvullende gouden regels:

Zo gaan we met elkaar om:

1. Iedereen hoort erbij. Anders zijn is leuk.
2. Iedereen draagt zorg voor de goede sfeer.
3. Je kunt altijd hulp vragen bij plagen (dat is niet klikken).
4. Andermans spullen zijn net zo belangrijk als die van jezelf.
5. Bij "stop" houdt het ook echt op.

Voorbeeld voor tien gouden regels voor in de klas:

1. We zijn vriendelijk voor elkaar.
2. We accepteren elkaar zoals we eruit zien, anders zijn is leuk.
3. Iedereen mag meedoen.
4. Iedereen helpt mee de sfeer zo te krijgen en te houden dat iedereen zich prettig voelt.
5. We respecteren elkaars of andermans eigendommen.
6. We laten iedereen in hun waarde, we gebruiken geen scheldwoorden of bijnamen.
7. Een fout maken kan gebeuren, we maken allemaal fouten.
8. Als je iets dwars zit, praat je erover met degene om wie het gaat.
9. Bij een ruzie probeer je er eerst samen uit te komen. Lukt het niet, dan ga je naar de leerkracht of de pleinwacht.
10. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht of aan de pleinwacht. Dat is dan geen klikken!

Bijlage II

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Het doel van dit gesprek is:

- Informatie verzamelen, een beeld krijgen van wat er is gebeurd
- Informatie geven aan de leerling die gepest wordt over de stappen die al zijn genomen en die nog zullen volgen.
- Samen met de gepeste een stappenplan maken van wat hij of zij zelf gaat doen: waar wil diegene aan werken?

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er kinderen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren.
- Maak een vervolgspraak.

De leraar let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn/haar gevoelens en hoe maakt hij/zij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen richting de pester?
- Geef de kinderen de tijd om te antwoorden (vul het niet alvast zelf in)

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er dan een gevoel in henzelf dat bevestigt dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan, want niemand kan een ander "klein maken" zonder diens toestemming!

Bijlage III

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan,
- achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen,
- het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt de muts van Piet verstoppt. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: "Je bent heel gemeen"! Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.
- Maak een vervolgspraak.

Achterliggende oorzaken:

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Ook hier geldt: Geef de kinderen de tijd om te antwoorden (vul het niet alvast zelf in)!

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage IV

Leidraad voor gesprekken met ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage V

Oeps ..... dat ging even mis

Mijn naam:

Mijn klas:

De datum van vandaag:

Wat is er gebeurd ?.....

.....

.....

Hoe kwam dat?.....

.....

.....

.....

Wat deed jij?.....

.....

.....

Waarom deed jij het?.....

.....

.....

Wie had last van jouw gedrag en waarom?.....

.....

.....

Handtekening ouder:

Bijlage VI

Registratieformulier gedragsincident WADW

Gegevens gepeste leerling:

Naam	
Voornamen	
Adres	
Postcode/woonplaats	
Telefoon @	
Geboortedatum/geboorteplaats/geboorteland	
sekse	
Klas naam klassenleerkracht	
Klacht ingebracht door gepeste leerling. Ouder gepeste leerling/collega/.medeleerling/directie/...	

Klacht gericht tegen:

Gegevens pester(s)/meelopers

Naam	
Klas naam klassenleerkracht	

Naam	
Klas naam klassenleerkracht	

Naam	
Klas naam klassenleerkracht	

Naam	
Klas naam klassenleerkracht	

Precieze omschrijving pestgedrag

(wat/hoe, waar, wanneer, hoe lang al)

Omschrijving gevolgen van pesten voor gepeste leerling

Waar heb je vooral last van? Wat voor effect heeft het pesten op jou?

Gemaakte afspraken met datum

Wat wil je dat er gebeurt op school?
Wat verwacht je van je leerkracht/docent/mentor/directie?
Wat moeten de pesters/meelopers doen/laten?
Wat kunnen de kinderen in de klas/klasgenoten voor je doen?
Wat wil jij zelf doen?
Wat vraag je van je ouders?

Andere wensen van de ouders van de gepeste leerling

- begeleiding gepest kind door interne begeleider/leerlingbegeleider/schoolmaatschappelijk werk
- verwijzing pester/meeloper naar externe begeleidingsexperts via Zorgadviesteam
- bemiddeling door de school tussen ouders gepeste leerling en ouders pesters
- hoor en wederhoor door de schoolleiding met sancties naar de pesters/meelopers*
- klacht indienen bij bestuur omdat de school onvoldoende doet tegen pesten*
- formele mediation tussen school-ouders omdat de school onvoldoende doet tegen pesten*
- klacht indienen bij klachtencommissie omdat de school onvoldoende doet tegen pesten*
- aangifte doen van strafbaar pestgedrag*
- anders.....

--

*Begeleiding door de vertrouwenspersoon hierbij ja/nee

Ondernomen acties

Datum	Actie/wat	Actor/wie	Resultaat	Gecheckt door APC (hoe wanneer)

Voor akkoord:

Plaats, datum .....

Handtekening gepeste .....

leerling/ouders

gepeste leerling

Handtekening anti-pestcoördinator

.....